

KÖY GENÇLİĞİ ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR İNCELEME: RİZE-ARMAĞAN KÖYÜ GENÇLİĞİ

*Dr. Esra BURCU

Abstract

Youth is the most dynamic part of society. Rural youth which is one of the parts of youth in our society has different qualities including their family structures, socio-demographic, socio-economic, socio-cultural properties, their goals and expectations and problems concerning their lives. The research of these qualities mentioned above is essential that both understanding rural youth in society and reaching integrated social structures. In this point, because of an example of the rural youth in our country the youth of Armağan village in Rize was examined.

Key Words: Youth, Rural youth.

---

* Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi , Sosyoloji Bölümü, Yard. Doç.

1. GİRİŞ

1. 1. BİR GEÇİŞ DÖNEMİ OLARAK GENÇLİK VE YAŞ KRİTERİ

Doğumdan ölüme kadar insanın geçirdiği yaşam sürecinin bir dönemi olan 'gençlik dönemi' çocukluk ve yetişkinlik arasında bir geçişi ifade eder.

'Geçiş' kavramı, değişme, gelişme ve dengesizlikler olarak tanımlanabilir. Geçiş, insan yaşamında görece denge noktası ile farklı olan diğer görece dengeler arasında bir çeşit köprüdür. Daha açık bir ifadeyle, geçiş dönemi, yaşamın görece dengeli hale gelmiş bir döneminden yine görece dengeye kavuşmuş bir dönemine geçişi kapsayan gelişme ve eşitsizlik dönemidir (Kimmel ve Weiner 1995:2). Kişi bu dönemde, çocukluk dönemine ait sosyal, fiziksel ve cinsel yetersizliğinden, yetişkinlik dönemine ait sosyal, fiziksel ve cinsel olgunluğa erme sürecini yaşamaktadır. Bu anlamda, gençlik dönemi, cinsel, fiziksel ve sosyal açıdan dengesizlik, büyüme ve değişme dönemi olarak tanımlanabilir.

İnsanın gelişim süreci ile ilgili olarak yapılan son çalışmalarda, geçiş kavramı ile açıklanan gençlik dönemi özel geçiş tipleri içinde ele alınmış ve gençlik dönemi içsel, dışsal ve normatif ya da kültürel geçiş tipleri ile açıklanmaya çalışılmıştır. Gençlik döneminin başlamasında, bireyin içsel yani biyolojik ve psikolojik değişimleri, dışsal yani sosyal yaşantılar ve tecrübeleri (sosyal değişimler) ile normatif-kültürel değişimleri önemlidir. İçsel değişimler ya da biyolojik-psikolojik değişimler olarak, fizyolojik, duygusal, zihinsel değişimler, psikolojik olgunlaşma, bilme-kavramadaki gelişmeler gösterilirken dışsal değişimler olarak, bir yüksekokuldan mezun olma, evlenme, işe başlama gibi sosyal statü ve rollerle ilgili sosyal yaşamdaki değişimler gösterilebilir. Normatif ya da kültürel değişimler olarak ise, evlilik, anne-baba olma gibi toplumun kültürünce onaylanmış olan ve belirli yaşlarda meydana gelmesi beklenen değişimler kabul edilebilir. Öte yandan bazı özel geçiş tipleri vardır ki bunlar da belirli kişilerde meydana gelen ya da onaylanmayan biçimlerde -sapma- olarak kabul edilen (örneğin; suç içeren davranışlarda bulunmak) ve özel bir durumla ilgili olan (örneğin, ülkesi için hayatını tehlikeye atmak gibi) değişimlerdir (Kimmel ve Weiner 1995:12-13). Bu değişimlerin yaşandığı gençlik döneminde, genç, çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecini yaşayan henüz yetişkin olamamış kişi olarak tanımlanabilir.

Gençlik dönemini, başlayış ve bitişlerine göre belirli standartlara oturtmak oldukça güç olsa da yapılan çalışmalarda kolaylık sağlanması açısından gençlik döneminin yaş sınırları ve özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Genç, belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde duygu-düşünce- davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan kişi olarak kabul edilebilir (Kocacık 1985:42). Gençlik döneminde bu yaş diliminin sınırlarının belirlenmesinde, kronolojik, biyolojik ve sosyal yaş ayrımları yapılabilir.

İnsanlar için ortak olarak kabul edilen 'kronolojik yaş' kişinin doğduğu an itibarıyla başlamaktadır. Ancak tek başına 'zaman'ın insanın yaşam dönemlerinin başlangıç ve bitişini ortaya koymada yeterli olmamasından dolayı, yaşın diğer bir tanımlaması da 'biyolojik' olarak yapılmıştır. Bu tanım, diş, kemik ya da vücudun diğer organlarının gelişimi gibi çeşitli biyolojik göstergelere bakılarak ortaya konulabilir.

Birey, biyolojik olarak büyür, gelişir ve ortaya çıkan gelişme derecesine göre 'biyolojik yaş' tespit edilir. Biyolojik yaşa bağlı olarak ergenlik dönemi açıklanırken, bu dönemin önemli göstergeleri olarak ortaya çıkan çeşitli fiziksel değişmelerin varlığı bu dönemle ilgili bilgilerin edinilmesinde önemli rol oynayabilir (Kimmel ve Weiner 1995:3-4).

Bireyin doğduğu zamandan itibaren başlayan kronolojik yaşının yanısıra, büyüme süreci yaşayan bireyin, biyolojik anlamda gelişimsel özelliklerine bağlı biyolojik yaşının varlığından söz edilebilir. Buna bağlı olarak, gençlik döneminin sınırlarının belirlenmesinde bireyin kronolojik yaşındansa biyolojik yaşının daha iyi açıklayıcı olduğu söylenebilir. Öte yandan bir toplumun üyesi olan gencin toplumdaki ilişkileri, rolleri ve statüleri ile ilgili olarak sosyal yaş da gençlik döneminin sınırlarının belirlenmesinde önemlidir (Burcu, 1997:9).

'Sosyal yaş', en basit anlamı ile bir ferдин sosyal olgunlaşmasıdır. Gökçe (1971:18), bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan ergenlik ve delikanlılık özelliklerinin birarada görüldüğü geniş kapsamlı bir kavram olarak gençlik döneminde, fizyolojik, sosyal ve ekonomik gelişmelerin birbirlerini etkileyerek ve tamamlayarak bireyin sosyal olgunluğa erişmesini sağladığını belirtmiştir. Bu noktadan hareketle gençlik, bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir geçiş dönemi olarak tanımlanabilir. Bir toplumda genci ya da genç olmayı sosyal olarak tanımlayan çeşitli sosyal kurumlar söz konusudur. Gençlik döneminin sınırlarının belirlenmesinde ortak bir yaş üzerinde odaklaşılmasa da toplumlarda varlığını sürdüren çeşitli sosyal kurumlar, bireyin gençlik döneminin sona erip bir yetişkin olarak toplumda yeni statüler ve roller edinmesinde etkili olmaktadır. Örneğin, eğitim kurumları, bireyin öğrenim gördüğü sınıf derecesine (kaçıncı sınıfta olduğuna) göre dönemin yaş sınırlarını belirlerken, dini kurumlar, bireyin çeşitli dini faaliyetlerde bulunmasını (örneğin, sünnet olma, kiliseye üye olma, namaza-oruca başlama gibi) göz önünde bulundurlar.

Gençlikten yetişkinliğe geçiş için tanımlanan kriteri, sosyal kurumlar belirlemekte ve aile, eğitim, din, ekonomi gibi çeşitli sosyal kurumlar, toplum tarafından onaylanan şekilde gençlik döneminin başlangıç ve bitiş yaş sınırlarını çizmektedir.

Bireyin genç olarak tanımlanmasında sosyal pozisyonları etkilidir. Genç insanların, sosyal pozisyonlarının belirlenmesinde biyolojik yaş önemli olsa da tek başına yeterli olmamaktadır. Gençliğin sona ermesi sosyal yaş ile ya da bireyin yetişkin rolüne sahip olmasıyla belirlenebilir. Örneğin, evlenen, çocuk sahibi olan, çalışan, belirli bir kariyer elde eden genç artık yetişkin olarak kabul edilebilir. Ancak insanların gençliklerinin sona erdiğini belirten kesin ve net bir yaştan da söz etmek oldukça güçtür (Frith 1984:2).

Gençlik döneminin özelliklerinin ve sınırlarının belirlenmesinde sosyal yaşla birlikte 'kültürel yaş' ayrımının da yapılması önemlidir. Kültürel yaş, her toplumun bireye affettiği anlama göre belirlenmektedir.

Bir çok araştırmacının da hemfikir olduğu şekliyle, gençlik dönemindeki birey, yaşamında bir geçiş dönemi yaşarken bu geçiş dönemi kültürel olarak tanımlanmıştır. Her toplumun kültürel değer ve normlarına, genel anlamda yaşam tarzına göre bireye

atfedilen anlam farklılaşmaktadır (Kimmel ve Weiner 1995). Farklı kültürlerde çocuk-geçenç ya da yetişkin olmaya atfedilen anlam farklılıklarına paralel olarak, 15 yaşında evlenen bir genç 'yetişkin' ya da 11 yaşında çalışmaya başlayan, ailesine ekonomik katkıda bulunan bir çocuk 'geçenç' olarak kabul edilebilir. Yine, yaşamını köy sosyal ortamında geçiren bireyin 'geçenç' olarak tanımlanması ile üniversite öğrenimi gören bireyin 'geçenç olma' tanımı farklılık gösterebilir (Burcu 1997:10).

Sonuç olarak, gençlik, belirli bir başlangıç ve bitiş sınırı olan ve bu sınırların toplumdan topluma farklılık gösterdiği bir yaş grubu olarak tanımlanabilir. Bu grup diğer yaşlardaki insan gruplarından farklılık gösterir. Zira farklı yaş gruplarındaki insanların farklı davranış özellikleri sergiledikleri kabul edilir. Belirli bir yaş grubunda olan genç, çocukluk ve yetişkinlik arasında yer almakta ve önemli bir sosyal grup formu oluşturmaktadır.

Bütün bu kriterler göz önünde bulundurularak 'gençliği', 13-25 yaşlar arasında kapsayan, çocuklukla yetişkinlik arasında yer alan hızlı bir geçiş döneminin yaşandığı, fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik değişmelerin bu dönemde yoğunlaştığı bir sosyal kategori olarak tanımlamak mümkündür (Burcu 1997:11).

2. GENÇLİĞİN SINIFLANDIRILMASI VE KÖY GENÇLİĞİ

Sosyal bir kategori olan gençlik, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri açısından çeşitli şekillerde sınıflanabilir.

Tek bir toplum tipinden söz edilemeyeceği gibi gençlerin de her toplumda aynı özellikler sergileyebileceğini kabul etmek hatalı olur. Toplumların değişen sosyal, ekonomik, kültürel ve politik özelliklerine bağlı olarak gençlerin sergiledikleri özelliklerde de farklılıkların olduğu bir gerçektir. Öte yandan aynı toplumda farklı özelliklere sahip gençlik kesimlerinin varlığından söz edilebilir. Toplumların, farklılaşarak, kurumsallaşarak, bürokratikleşerek giderek kompleks bir hale geldiğini böyle bir toplumda da genç insanların kategorize edildiğini ve toplum içinde ayrılaştığını belirten Flacks (1971:11), toplumda kategorileşen ve ayrılaşan gençliği, evrimin değişmeyen özelliği, gelişmenin önemli bir unsuru ve kültürün gelişmesinde de fonksiyonel olarak kabul etmiştir.

Yetişkin toplumları gibi gençliğin de 'formal' ve 'informal' olmak üzere iki sınıfa ayrılabilirliğini ifade eden Rice (1990:327), formal grupların, daha sıkı yapısallaşmış okul gençliğini örneğin, okuldaki öğrenci organizasyonlarını, okul takımlarını ya da kilisedeki gençlik grupları gibi okul dışı gençlik gruplarını kapsadığını, informal gençliğin ise, daha gevşek olarak yapısallaşmış ve daha yaygın olan okul dışı gençliği kapsadığını ifade etmiştir.

Toplumumuzda gençlik, toplumsal yapı içinde çeşitli şekillerde sınıflanabilir. Bu sınıflandırma, hem gencin üyesi olduğu toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerine hem de gencin toplumsal yapı içindeki sosyo-ekonomik statüsüne göre yapılabilir (Kocacık 1985:42). Kocacık, gençliği, eğitim düzeylerine göre, okuyan ve okumayan gençlik olarak ikiye ayırmıştır. Her iki gençlik kesimini çeşitli alt dallara

bölerken, okuyan gençlik olarak; orta öğretim ve yüksek öğretim gençliğini, okumayan gençlik olarak ise; kırsal alan, çalışan, işsiz, kent, gecekondu, asker, suçlu, özürlü ve yurtdışı gençliğini belirtmiştir. Tezcan (1991:143) ise, gençliği yerleşme biçimlerine göre; köy, kasaba, kent, metropoliten bölgeler ve gecekondu gençliği olarak, cinsiyet ayrımına göre; kız ve erkek gençlik ve uğraşı alanına göre de; çalışan, okuyan ve işsiz gençlik olarak çeşitli kesimlere ayırmıştır.

Tezcan'ın sınıflandırmasına benzer bir şekilde Gökçe (1982:31-42), gençliği, yaşamını sürdürdüğü ortamına göre; köy, kent ve gecekondu gençliği olarak, uğraşısına göre de; okuyan ya da öğrenci ve okul dışı gençlik olarak sınıflandırmıştır.

Gençliği, içinde çok farklı alt kategorileri barındıran bir sosyal kategori olarak ifade eden Çelebi (1991:391) de gençliği, öğrenci gençlik, çalışan gençlik, ev içinde tüketici ya da ev hizmetlerinin üretimine katkıda bulunan gençlik, işsiz gençlik, köylü gençlik, metropolde yaşayan gençlik, yetiştirilmesine aile tarafından özen gösterilen gençlik, ailesi tarafından ihmal edilen gençlik, özürlü gençlik ve sağlıklı gençlik olarak çeşitli şekillerde sınıflandırmıştır.

Genç insanlar arasında bazı sosyal farklılıkların olduğunu kabul eden sosyolog S. Frith ise, bu sosyal farklılıklara göre gençliği sınıflandırmıştır. Frith, öncelikle gençler arasında önemli sosyal farklılığın, cinsiyete bağlı olarak ortaya çıktığını belirtmiştir. Gençlerin, kız ve erkek oluşlarına göre, farklı aktiviteleri kapsayan yetiştirilme biçimlerine, farklı davranış sınırlamalarına ve farklı sosyalizasyon modellerine maruz kaldıklarını kabul etmiştir. Frith, cinsiyete bağlı olarak, gençlerin toplumda farklı cinsiyet rollerine sahip olduğunu bu durumun da gençlerin toplumda farklı konumlara sahip olmalarına yol açtığını ifade etmiştir. Kız ve erkek gençlik kesimleri, toplumda mesleki fırsatlar, ücretler, aile içi roller, sorumluluklar ve bağımsızlıklar açısından birbirlerinden ayrılabilirler. Toplumda gençleri cinsiyet rollerine göre sınıflandıran Frith, bir diğer sosyal farklılık olarak da sosyal sınıf üzerinde durmuştur. Frith, 16 yaşında okuldan ayrılarak iş arayan ya da çalışan bir genç ile bir okulda eğitimine devam eden, üniversiteye giden ya da profesyonel bazı özelliklere sahip olan aynı yaştaki gencin arasında mensup olduğu sosyal sınıfa bağlı olarak farklılıkların olduğunu belirtir. Bu açıdan Frith, gencin mensup olduğu sosyal sınıfın, onun özellikle gelecekteki beklentilerini, okul ve iş hayatı ile ilgili fırsatları belirleme açısından önemli olduğunu vurgulamıştır. Son olarak Frith, ırksal, etnik ve dinsel farklılıklara göre de gençliği birbirinden ayrı kılan çeşitli özelliklerinden bahsetmiştir (Frith 1984:5). Özetle Frith, sosyal farklılıklara göre, gençlerin cinsiyet, sosyal sınıf, din, ırk ve etnik özellikler açısından çeşitli kesimler oluşturduğunu belirtmiştir.

Genel olarak, yapılmış sınıflamalardan söz etmekle birlikte gençlik kesimlerinin içiçe olduğu ve gençliğin temel özellikleriyle bir bütünlük arzettiği göz ardı edilmemelidir. Yapay bir ayırım olarak karşımıza çıkan, gençliğin bu şekildeki sınıflandırılması, gençlerin özelliklerini ve sorunlarını daha iyi tespit edip, anlama yönünde büyük kolaylıklar ve yararlar sağlaması bakımından önemlidir. Bu açıdan araştırmamızın da yoğunlaştığı ve ülkemizdeki genç nüfus içinde önemli bir paya sahip

olan köy gençliği, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleriyle toplumumuzda yer alan gençlik kesimlerinden biri olarak kabul edilmiştir.

Türkiye'de genç nüfusun 1985 ve 1990 yılları itibariyle dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Genel Nüfusun Yaşlara Göre Dağılımı (1985)

Yaş	Toplam		Erkek		Kadın	
0-12	1659171	32.75	8528542	32.02	8063629	35.8
13-25	13766135	27.17	6986530	26.24	6779605	30.16
26-38	8665774	17.10	4433179	16.65	4232950	18.84
39-51	5493482	10.8	2696675	10.12	2796807	12.44
52-64	3924871	7.74	2016904	7.58	1907967	8.49
65+	2125908	4.19	955042	3.58	1170866	5.21
Bilinmeyen	96117	0.18	55103	0.21	41014	0.18
TOPLAM	50664458	100.0	26627017	100.0	22475711	100.0

(DİE Türkiye İstatistik Yıllığı 1993)

Tablo 2: Genel Nüfusun Yaşlara Göre Dağılımı (1990)

Yaş	Toplam		Erkek		Kadın	
0-12	17110683	30.30	8799640	30.76	8311043	29.83
13-25	15171582	26.87	7694996	26.89	7476586	26.83
26-38	10686682	18.92	5466832	19.11	5219850	18.73
39-51	6427578	11.38	3236586	11.31	3190992	11.45
52-64	4614665	8.17	2291470	8.02	2323195	8.34
65+	2417363	4.28	1091142	3.82	1326221	4.75
Bilinmeyen	44482	0.08	26381	0.09	18101	0.07
TOPLAM	56473035	100.0	28607047	100.0	27865988	100.0

(DİE Türkiye İstatistik Yıllığı 1993)

Dağılımlardan da anlaşıldığı üzere, ülke nüfusumuzun yaklaşık dörtte birini 13-25 yaş grubu içindeki gençler oluşturmaktadır. Bu yaş grubu 1985 toplam ülke nüfusu içinde %27.17'lik bir oran sergilemektedir. Grubun cinsiyete göre toplam ülke nüfusuna

Köy Gençliği Üzerine Bir İnceleme

oranı incelendiğinde, %26.83'nü erkekler, %30.16'sını kızlar oluşturmaktadır. 1990 toplam ülke nüfusu içinde ise bu oran %26.87'dir. Yine nüfusun cinsiyete göre %26.89'unu 13-25 yaş grubundaki erkekler, %26.83'ünü ise bu yaş grubundaki kızlar oluşturmaktadır.

Tablo 3: Genel Nüfus İçerisinde Köyde Yaşayanların Yaşlara Göre Dağılımları (1990)

Yaşlar	Toplam		Erkek		Kadın	
Köy Nüfus Toplamı	16747195	29.65	8948478	31.28	7798717	2.79
0-12	5573107	9.87	2840640	9.92	2732467	9.80
13-25	4152656	7.35	1859399	6.49	2293257	8.22
26-38	2514464	4.45	2090179	7.30	424285	1.52
39-51	1840117	3.26	861369	3.01	978748	3.51
52-64	1691581	2.99	838413	2.93	853168	3.06
65+	963617	1.71	452489	1.58	511128	1.84
Bilinmeyen	11653	0.07	989	0.02	5664	0.02
Genel Nüfus Toplamı	56473035		28607047		27865988	

(DİE Genel Nüfus Sayımı 1990).

Ülkemiz toplam nüfusu içinde, nüfusu 2000'den küçük yerleşim birimleri olarak kabul ettiğimiz köylerde yaşayanlar arasında 13-25 yaş grubunu kapsayan gençlerin oranı %7.35'tir. Bu yaş grubunda yer alan gençlerin cinsiyete göre toplam nüfusa oranlarına bakıldığında ise %6.49'unu erkekler, %8.22'sini de kızlar oluşturmaktadır.

Köy gençliği; 13-25 yaş grubu içinde bulunan ücretsiz aile işçisi olarak tarımsal faaliyetleri yerine getiren gençlik kesimi olarak tanımlanabilir.

Sağlık, beslenme, eğitim, istihdam, boş zamanların değerlendirilmesi gibi konularda köylerin kentlere göre daha kısıtlı imkanlara sahip olduğu-hatta imkansızlığı-göz önünde tutulduğunda köy gençliğinin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerinin kırsal bölgelerin koşullarını yaşamalarına paralel olarak şekillendiği söylenebilir.

Köy gençliğinin sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan özellikleri; okuma-yazma oranlarının düşük olması, "hane reisinin" denetiminin yoğun olduğu bir aile yapısı içinde yer alması, genellikle aile topraklarında ücretsiz işçi olarak faaliyet gösterilmesi (Gürses ve Gürses 1979:373-377), boş zamanların değerlendirilmesi için gerekli

aktiviteleri sergileyebilecek ortamların kısıtlı olması, kentlerdekilerine oranla daha erken yaşlarda evliliğin gerçekleşmesi, nüfus artışı ve toprağın artan nüfusa yeterli gelmemesi gibi ana nedenlere bağlı olarak köy genç nüfusunda göçün hızla yaşanması v. b. şeklinde sıralanabilir. Bu anlamda köy gençliğinin değişme için önemli bir potansiyel olduğu söylenebilir. Zira, Akan'ın gençlerin göç eğilimleri ile ilgili yaptığı çalışmada belirttiği gibi, ülkemizde kırsal bölgelerdeki gençler, çok çeşitli ve birbirleri içine geçmiş nedenlerden dolayı özellikle Ankara, İstanbul ve İzmir gibi kentlere yerleşme eğilimi göstermektedirler (Akan 1997:531-532).

Toplumumuzda diğer gençlik kesimleri gibi önemli fonksiyonlara sahip olan köy gençliği, toplumsal yapı içinde sergiledikleri özellikleriyle eğitim, istihdam, mesleki ve ekonomik durum gibi çeşitli sorunlarla içiçe bulunmaktadır.

Özetle köy gençliği, sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleriyle toplumsal yapı içinde önem arzeder. Köy gençliği, aile yapıları, eğitim düzeyleri, sosyo-ekonomik durumları, istihdamı ve mesleki durumları, boş zamanların değerlendirilmesi, çeşitli problemleri, hedef ve beklentileri açısından çeşitli özellikler sergileyen ve topluma dinamiklik kazandıran gençliğin önemli kesimlerinden biri olarak ifade edilebilir.

4. GENÇLİK DÖNEMİNİN SOSYAL ÖZELLİKLERİ VE ÖNEMİ

Birey ve toplum açısından en dinamik dönem olarak görülen gençlik dönemi, kişiliğin olgunlaşmaya başladığı, çocukluktan yetişkinliğe geçildiği bir dönemdir. Bu geçiş döneminde tüm hayata biçim verecek olan çeşitli biyolojik, psikolojik ve sosyal özelliklerin varlığından söz edilebilir.

Gençlik döneminde biyolojik, psikolojik ve sosyal anlamda yaşanan değişimleri birbirlerinden bağımsız olarak düşünmemek gerekir.

Bireyin gençlik dönemindeki gelişmeleri üzerinde biyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin etkisi vardır. Bu üç faktör birbirinden ayrı düşünülemez. Birinde meydana gelen bir değişme diğerini de etkileyecektir. Örneğin, gencin ergenlik dönemindeki gelişmeleri üzerinde kalıtımın etkisi söz konusudur ya da ekonomik olarak gelişmiş bir ülkede iyi beslenmeye paralel olarak ergenin ulaştığı en uzun boy oranı artmıştır. Psikolojik ve biyolojik gelişmeler sosyal bünyede meydana gelir ki sosyal bünye bu gelişmeleri geciktirici ya da yükseltici rol oynayabilir (Muuss 1971:32-33).

Gençlik sosyal bir fenomen olarak kabul edilir. Bu dönem toplumda kabul gören 'yetişkinlik rolüne' hazırlanma sürecini içerir. Gençlik döneminin sosyal olarak sona ermesi ise, ferdin tamamıyla bir yetişkin ayrıcalığına sahip olmasıyla gerçekleşmektedir. Ergenliğin başlaması ve sona ermesi genellikle toplumdan topluma değişiklik göstermektedir.

Sosyal olarak gençlik döneminin en önemli özelliğini Frith, bağımsızlık ve bağımlılık arasındaki hareketlilik olarak kabul eder. Gençlerin bağımlılıktan bağımsızlığa geçiş dönemini kapsayan gençlik döneminde genç insan, çocuktan daha

bağımsız olmakla birlikte hala bazı konularda yetişkinlere bağımlılık gösterebilir. Örneğin, gençler geçimlerini sağlama, bilgi edinme, sevgi ve güven duygularını duyma konularında yetişkinlere bağımlıdırlar. Gençliğin bağımlılığı aynı zamanda aile, okul, iş gibi çeşitli sosyal kurumlarla da ilişkilidir. Gençlik döneminde gencin giderek aileye olan bağımlılığının azaldığı ve gencin aileden bağımsız olmaya yönelik ilk sosyal hareketliliğinin okula başlamasıyla ya da kendine ait bir odaya sahip olmasıyla görüldüğü söylenebilir. Aynı yaştaki kimselerin formal olarak ortak tecrübeler kazandığı kurumlar olan okullar, bireye çeşitli sorumluluklar yüklemektedir. Gencin çalışması da onların yetişkin statülerine doğru hareketliliğini hızlandırarak bağımsızlıklarını artırmaktadır. Öte yandan genç insanların boş zamanlarında oldukça belirgin olarak bağımsız davranışlar geliştirdikleri de söylenebilir (Frith 1984:3). Frith'in görüşlerine paralel olarak köy gençlerinin tam olarak erişkin statusüne sahip olmamakla birlikte çeşitli konularda bağımsızlığını artırıcı özgürlükleri elde ettikleri söylenebilir. Örneğin, köy gençlerinin evlilik yaşına gelmesi, askere gitmesi, aile topraklarında çalışması onları yetişkin olmaya doğru bağımsızlaştırmaktadır.

Gençlik döneminin sosyal özelliklerinin biri de genç için arkadaş grubunun öneminin daha da belirginleşmeye başlaması ve arkadaş grubunun gencin bağımsızlığı için bir sığınak haline gelmesidir. Orada genç, kendini anlayan, dertlerini paylaşan daha önemlisi kendisi gibi bağımsız olmak isteyen yaşlılarını bulur (Yörükoğlu 1991: 314).

Gençlik döneminin bir diğer sosyal özelliği de çocukluktan kurtulmakta olan gencin kendisini yetişkin kadar olgun görme eğilimi içinde olmasıdır. Genç yetişkini taklit etmekte, örneğin onun gibi sigara içmekte, konuşmakta her fırsatta kendisinin yetişkin olduğunu göstermeye çalışmaktadır (Şemin 1992:56). Fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak giderek gelişen ve çocukluktan uzaklaşmaya başlayan gençler, ergenlik dönemine kadar genellikle ebeveynlerinin bağımlılığında olma durumundan uzaklaşmaya başlamakta ve genç insan özellikle fiziksel olgunluğun ortaya çıkmasıyla artık kendini 'yetişkin' ya da 'büyümüş' biri gibi düşünmektedir. Böylece gencin, ebeveynlerden daha da bağımsız olma çabası artmaya başlamıştır (Young 1973:107). Yörükoğlu (1991:313) da gencin bu dönemde kendi başına buyruk olmak istediğini, bağımsızlığını kazanmaya çaba gösterdiğini, ebeveyninin bir kopyası-bir uzantısı olmakla yetinmediğini, kendi görüş, inanç ve davranışlarına egemen olmak istediğini belirtir.

Gençlik döneminin önemli bir sosyal özelliği de 'sorumluluk' fikri ile ilgilidir. Genellikle 'sornsuz' olarak nitelendirilen gençler zamanla çeşitli sorumluluklar kazanmakta bu durum da gencin değişen kurumsal rollerini yansıtmaktadır. Burada, sorumluluk duygusu gencin gelişiminde daha çok psikolojik faktörleri ve bu dönemdeki gencin gelişiminin duygusal ve entellektüel yönlerini ön plana çıkarmaktadır. Sosyolojik anlamda ise 'sorumluluk', gencin toplumda yeni rolleri ve statüleri kazanmasıyla ilişkilidir. Frith (1984:4)'e göre, toplum 'genç' ve 'yetişkin' ayrımını daha çok yasal anlamda 'sorumluluk' kavramına paralel olarak tanımlamıştır. İnsanlar, davranışlarında belirli sorumlulukları aldıklarında, kendi başlarına çeşitli kararlar

verebildiklerinde ve bu durum kanunla belirlendiğinde yasal anlamda 'yetişkin' olarak kabul edilmektedirler. Toplum, yetişkin ve genç sorumluluklarını birbirinden ayırıcı yasal düzenlemelerle belirlemiştir. Örneğin, içki içme, oy kullanma, askere gitme gibi davranışların belirlendiği yasal düzenlemeler söz konusudur. Ancak Frith'in de belirttiği gibi, bireyin 'yetişkin olma' sorumluluklarını elde etmesi her zaman yasalar tarafından belirlenemeyebilir ya da bireyler her zaman için yasal anlamda yetişkin olmayı onaylamayabilirler. Örneğin, bir çok insan yasal olarak onaylanmayan yaşlarda evlenebilir.

Tezcan (1981:22), gençlik döneminin sosyal özelliklerini, geleceğe yönelimli, ilerde yaşamlarına uyarlanacak yeni tarzlara ilgi duyan, ekonomik açıdan aileye bağımlı, ulusal ve yerel seçimlere katılmanın tüm seçmenlere oranla az olduğu, toplumsal bütünleşme bakımından yüksek toplumsal hareketliliği gösteren, mesleksel ve çevresel ilişkilerin kurulduğu bir dönem olarak belirtmiştir.

Özetle, gençlik döneminin temel sosyal özellikleri bir çok araştırmacı tarafından, toplumda yetişkinlik rollerine ve statülerine doğru hızlı bir hareketlilik içinde olan, toplumu eleştirme gücünü kendinde en yoğun şekilde hisseden, sorumluluğunun ve bağımsızlığının düzeyi giderek artış gösteren, toplumun en yaratıcı ve en dinamik kesimi olarak belirtilmiştir.

Bu anlamda gençliğin sosyo-kültürel yapı ile bütünleşmesinin önemi belirlemektedir. Sosyo-kültürel anlamda gençliğin hem kendi içinde hem de hakim kültürle bütünleşmesi, gençlerin birarada yaşamayı öğrenmesinde, kendilerini ve diğerlerini tanıyıp anlayabilmelerinde, sosyal problemlerin farkına varıp çözüm alternatiflerinin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu açıdan sosyo-kültürel bütünleşmenin iki yönü netleşmektedir. Genç açısından sosyo-kültürel bütünleşmede, gençler kendi hedeflerini gerçekleştirme umutlarını korumakta, beklentilerine cevap aramakta ve geleceğe daha sıkı ve güvenle bağlanmakta iken toplum açısından da gelecek nesiller için daha sağlıklı ve bütünleşmiş bir toplum yapısının ortaya çıkması söz konusu olmaktadır.

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

4. 1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın kuramsal çerçevesi yapısal-fonksiyonalist teorilerin ışığı altında şekillenmiştir.

Sosyolojik yaklaşım içinde geliştirilen yapısal-fonksiyonalist teorilerde, gençlik, içinde yaşadığı toplumla bir bütün olarak ele alınmış, toplumsal yapıda meydana gelen değişmelerin toplumsal bütünü bir parçası olan gençliği de etkilediği kabul edilmiştir. Genç kuşağı tanımak, değerlendirmek, sorunlarını bilmek ve onlara çözüm aramak için toplumun genç kesim üzerindeki etkilerini yapısal-fonksiyonalist ilişkiler içinde

değerlendirmek amacıyla araştırmanın ana konusu olan gençlik yapısal-fonksiyonalist bir yaklaşım içinde incelenmiştir.

Araştırmada köy gençliğini tanımlarken yapısal-fonksiyonalist yaklaşımdan faydalanılmıştır. Yapısal-fonksiyonalist yaklaşımın da kabul ettiği gibi gençliğin tanımı yapılırken sosyal ve kültürel faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle, toplumun yaşam tarzı ya da kültürel değerleri tanımın geliştirilmesinde önemlidir. Buna bağlı olarak, gençliğin evrensel bir tanımını yapmak oldukça zordur. Gençlik döneminin başlangıç ve bitiş yaşları ya da kimin genç olarak kabul edileceği ve gençlik döneminin hangi özellikler sergileyeceği toplumdaki topluma ve kültürden kültüre farklılık gösterebilir.

Yapısal-fonksiyonalist teorisyenlerden A. B. Hollingshead (1949), gençlik döneminin özelliklerinin, biçiminin, içeriğinin ve süresinin toplumdaki topluma ya da kültürden kültüre değişiklik gösterdiğini ve sosyolojik olarak önemli olan noktanın olgunlaşmakta olan bireyi herkesin yani toplumun nasıl gördüğü ya da algıladığı olduğunu belirtmiştir.

Öte yandan aynı toplumda biyolojik, psikolojik ve sosyolojik anlamda belirli değişiklikleri yaşayan gençler arasında da fiziksel, sosyal ve entellektüel olgunluk açısından farklılıklar gözlemlenebilir. Örneğin, bazı gençler biyolojik anlamda geçirdiği değişimlerle yetişkinlere daha çok benzerlerken bu özellikleri ile çocuk masumluğu içinde belirli tavır ve davranışlarda bulunabilirler ya da bazı gençler kendi yaş grubundaki diğer gençlerden farklı olarak yetişkinlerin yapabileceği işlerde çalışabilirler.

Tüm bunlara paralel olarak genel anlamda gençlik özel anlamda köy gençliği tanımlanırken, sosyal ve kültürel faktörler dikkate alınmalıdır. Biyolojik ve psikolojik değişimleri yaşayan gençler aynı zamanda sosyolojik değişimleri de yaşamaktadır. Bu anlamda biyolojik ve psikolojik özelliklerin yanısıra sosyal yapı ve yaşam tarzı köy gençliğinin tanımının geliştirilmesinde önemlidir. Köy sosyal yapısı içinde sosyo-kültürel değerlere bağlı olarak kimin 'genç' olarak kabul edildiği, hangi durumlarda yetişkin statüsüne geçildiği incelenmelidir. Araştırmada gençlik dönemini belirleyen iki önemli unsur ön plana çıkmıştır. Bunlardan biri "evlilik çağına" diğeri "askerlik çağına" gelme durumudur. Bu anlamda, köy sosyo-kültürel yapısında her iki çağ, bireyin genç olduğunun bir göstergesi iken, evli olma ve askere gitme gencin yetişkinliğe geçişinin en önemli belirleyicileri olmuştur.

Tüm bu açıklamalara paralel olarak köy gençliğini, 13-25 yaş diliminde yer alan, köy sosyo-kültürel yapısı içinde yaşamlarını sürdüren, "evlilik ve askerlik çağına gelme" durumu ile yetişkinliğe yönelik bağımsızlıklarını kazanan, sosyo-demografik özellikleri, aile yapıları, sosyo-ekonomik durumları, istihdam durumu, boş zamanların değerlendirilmesi, problemleri, hedef ve beklentileri açısından çeşitli özellikler sergileyen, topluma dinamiklik kazandıran gençliğin önemli kesimlerinden biri olarak tanımlanabilir.

4. 2. ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI VE ÖNEMİ

Genel olarak araştırma konumuzu Türkiye’de yaşayan yaklaşık onbeş milyon genç içinde yer alan ve toplumsal yapıda diğer gençlik kesimleri gibi önemli fonksiyonlara sahip olan “köy gençliği” oluşturmaktadır.

Yetişkinlerden farklı normlara ve davranış standartlarına sahip bir sosyal kategori olarak gençliğin en temel özelliği, toplumun en dinamik yanını oluşturması ve toplumsal değişimlerden en çabuk etkilenmesi şeklinde ifade edilebilir (Truzzi 1972:3). Bu bağlamda, toplumsal anlamda önemi yadsınamayacak olan gençlik alanını kapsayan bir araştırma yapmak çalışmanın en temel amacı olmuştur. Bu amaç doğrultusunda, özellikle gençliğin alt kesimlerinden biri olarak kabul edilen köy gençleriyle ilgili sosyolojik bir çalışma yaparak bu alandaki eksikliği gidermek çabası içine girilmiştir.

Köy gençliğinin sosyo-demografik, sosyo-kültürel özellikleri, yaşadıkları problemleri, geleceğe ilişkin beklentileri, hedefleri ele alınıp irdelenmek istenmiştir. Bu anlamda araştırma, Rize’nin Ardeşen ilçesine bağlı Armağan köyünde yaşamlarını sürdüren 13-25 yaş grubu içindeki 35 gencin sosyo-demografik özellikleri, aile yapıları, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri, benimsedikleri bazı değerleri, normları, boş zaman aktiviteleri, yaşamlarına ait problemleri, hedefleri ve beklentileri açısından ne gibi özellikler sergilediğini belirlemek ve bu gençlerin toplumsal bütünleşme açısından sosyolojik değerlendirmesini gerçekleştirmek amacındadır.

Gençliğin toplumdaki en dinamik, değişimlerden en çabuk etkilenen kesimi ve gelecekte toplumun en önemli belirleyicileri olduğu düşünüldüğünde toplumsal anlamda önemi de sergilenmiş olmaktadır. Bu açıdan bir bütün olarak gençlik kesiminin ve kendi içindeki alt kesimleri üzerinde yapılacak çalışmaların, hem bir toplumun gelişmesinde, o toplumun dinamik gücü olarak geleceğine yön ve şekil verilmesinde büyük paya sahip olan gençlerin özelliklerinin ortaya çıkarılmasında, hem de gençleri anlama, onların problemlerine çözümler üretmede etkili rol oynayacaktır. Bu açıdan ülkemizde gençlik konusunda saha çalışmalarının yetersizliği ve özellikle köy gençliği gibi bazı gençlik kesimleri üzerinde yeterli çalışmaların olmaması göz önünde tutulduğunda Karadeniz bölgesindeki Armağan köyü gençliği üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmanın ileride daha geniş çaplı çalışmalara çeşitli ip uçları sağlayacağı düşünülmektedir.

4. 3. ARAŞTIRMANIN METODU

Araştırma daha önce de vurgulandığı gibi Rize’nin Ardeşen ilçesine bağlı, geçimini çay ve fındıkla sağlayan 23 haneli, yurt dışında ve diğer şehirlerde bulunanlar dahil toplam 275 kişiden oluşan Armağan köyüdür. Köyde mevcut nüfus ise 138 kişidir. Bu nüfusun yaklaşık %26’sını (50 kişi) köyün gençleri oluşturmaktadır. Araştırmamız 15 kişinin saha çalışması sırasında köy dışında olmasından dolayı 35 genç üzerinde Ağustos 1998 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Köy Gençliği Üzerine Bir İnceleme

Araştırma alanı olarak Rize'nin Ardeşen ilçesine bağlı Armağan köyünün seçilmesinin nedenleri arasında köyde genç nüfusun olması, şehirle olan bağlantısını yoğun bir şekilde yaşaması ve köy sosyal yapısını koruması yer almaktadır. Öte yandan saha çalışmasında köy halkı ile rahat iletişimin kurulmasını sağlayacak anahtar kişinin tanınması da bir diğer nedeni oluşturmuştur.

Köyün tarihçesine bakıldığında, eskiden Ermenilerin yaşadığı Armağan köyünde 1918 Ardeşen'in kurtuluşuyla birlikte Türkler yaşamaya başlamışlardır. Köydekiler aslen Rize'nin ilçesi olan Hemişin'den köye göç etmişler bu nedenle kendilerini "Hemişinliler" olarak tanıtmaktadırlar.

Armağan köyünün ulaşımı incelendiğinde ise, bu köyün en yoğun şekilde belediyesi olan Işıklı Köyü, ilçesi Ardeşen ve Rize ili ile bağlantı içinde olduğu tespit edilmiştir. Bu bölgelere ulaşım yaz hariç diğer mevsimlerde belirli saatlerde minibüslerle gerçekleşmektedir. Yazın ise minibüsler Akdeniz bölgesine çalışmak amacıyla gitmektedirler. Öte yandan köyde arabası olan ailelerin bulunması da köylülerin ulaşımını kolaylaştırmaktadır. Işıklı köyü ile aralarında yaklaşık (araba ile) 20 dakikalık bir mesafe olan Armağan köyünün Ardeşen'e uzaklığı 30 dakika, Rize'ye 1.5 saat'lik bir zaman almaktadır.

Armağan köyünde sağlık ocağı bulunmamakta köylüler bu yönlü ihtiyaçlarını Işıklı Köyü, Ardeşen ve Rize'de karşılamaktadırlar. 1993 yılına kadar köyde var olan ilkokul kaldırılmıştır. Köydeki çocukların okullara ulaşımı ise, Işıklı köyündeki ilkokula, ücreti devlet tarafından karşılanan bir servis aracı ile sağlanmakta, öğrenciler sabah götürülüp, okul bitişinde köye tekrar getirilmektedir. Ortaokul ve lise düzeyinde olan gençler ise Ardeşen ve Rize'deki okullara gitmektedirler. Armağan köyünde cami bulunmamakla birlikte köylüler, eski okul binasını özellikle Ramazan aylarında namaz kılmak amacıyla kullanmaktadırlar.

Armağan köyünde her evde su ve elektrik var olup, köylü en büyük eksikliklerinin köy yolunun asfalt olmayışı, caminin ve köylünün bir araya gelip sorunlarını konuşabilecekleri bir toplantı yerinin olmaması şeklinde ifade etmişlerdir.

Armağan köyünde özellikle nüfus kısm azalmaktadır. Bu mevsimde köylüler çalışmak için köy dışına çıkmakta yazın ise fındık ve çay toplamak için köyde yaşamlarını sürdürmektedirler.

Armağan köyünde ev yapıları ağaç (ahşap) ve kiremit evler şeklindedir. Köy içi ve köyü diğer merkezlere bağlayan yollar toprak yoldur.

Köylülerin kendilerine özgü bir yabancımanın anlamasının güç olduğu bir dil geliştirdikleri de dikkat çekmiştir. Örneğin, imece yerine "mec", çay altında yetişen otları toplama işine "moluş", kertenkeleye "helloz", kelebeğe "titer", sincapa "cino", sansara "zeleve", kargaya "cğard", sümüklü böceğe "penço", küçük sineğe "meceğ(h)", meyve sepetine "zembil" ya da "gudel", anneye "nana", meyve toplama aletine "musakala", eğrelti otuna "pilunç", evin çatı katına "anch(ğ)hane" demektedirler. Öte

yandan “loıçıkilot”, “bampane”, “dohmen”, “jounlet” gibi arazilerine çeşitli isimler takmışlardır.

Araştırma yukarıda temel özellikleri verilmeye çalışılan Armağan köyünde yaşayan 35 gencin sosyo-demografik, sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini, beklentilerini, sorunlarını ortaya koymayı amaçlayan betimsel nitelikli bir çalışmadır.

Araştırmada veri elde etme teknikleri olarak gözlem, anket ve mülakat teknikleri kullanılmıştır. Açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan 59 soruluk anket uygulamasının yanısıra gençlerle özellikle boş zamanların değerlendirilmesi, sorunlar, hedef ve beklentiler konularında yoğunlaşarak mülakatlar yapılmıştır. Öte yandan köy muhtarı ve köy yaşlıları başta olmak üzere köyde diğer yaşayanlarla da mülakatlar yapılmış ve köy hakkında genel bilgiler elde edilmiştir.

Araştırmada köy halkıyla yakın iletişim kurmak ve daha güvenilir veriler elde edebilmek için anahtar bir kişi kullanılmış ve bu kişinin evinde kalınarak köyün yaşam tarzı ve köy gençliği yakından gözlemlenmeye çalışılmıştır. Araştırma süresi içinde iki düğüne ve hemen her gece ev toplantılarına katılmış, hem köyün gençleriyle hem köy kadınları ile hem de köy erkekleri ile sohbetler edilerek çeşitli bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca gündüzleri çay-fındık toplamaya giden gençlerle “moluş” yapmaya gidilmiş, geceleri de gençlerle sohbetler yapılmıştır.

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde öncelikle anket sonuçlarımız frekans tabloları şeklinde yorumlanmıştır. Araştırma evreni küçük bir grup olduğu için istatistiksel analizler yapılamamış ancak derinlemesine gözlem ve mülakat sonuçları yorumlanmıştır.

Şüphesiz bir köyün gençlerinin incelenmesi bu alanda oldukça küçük bir nokta olarak kalacaktır. Ancak çalışmamızın bu konuda yapılacak diğer çalışmalara bir rehber ve katkı oluşturması umulmaktadır.

5. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5. 1. KÖY GENÇLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Köy gençlerinin sosyo-demografik özellikleri olarak, cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumları incelenmiştir.

Armağan köyü gençlerinin %51.4’ünü erkek, %48.6’sını kızlar oluşturmaktadır.

Armağan köyü gençlerinin yaş dağılımları incelendiğinde ise, gençlerin 17-19 yaşlarında (%45.7) yoğunluk gösterdiği, bunun hemen ardından ise sırasıyla 14-16 (%31.4), 20-22 (%11.4) ve 23-25 (%11.4) yaşları tespit edilmiştir.

Gençlerin çoğunluğu bekar (%85.7).

Köyde yaşayan gençlerin büyük bir oranı ilkokul mezunudur (%45.7). Diğer taraftan ortaokul-dengi okul (%34.3) ver lise-dengi okul (%11.4) mezunlarının yanısıra köyde %8.6 oranında üniversitede eğitimlerini sürdüren gençler de bulunmaktadır.

5. 2. KÖY GENÇLERİNİN AİLE YAPILARININ ÖZELLİKLERİ

Aile yapısı; aile büyüklüğü, ailenin yaşam tarzı, aile kompozisyonu, aile bütünlüğü, anne-babanın meslek statüleri, ev dışında anne-babanın faaliyetleri, ailenin ekonomik durumu ve aile içi üyelerinin birbiriyle ve çevresiyle olan ilişkileri gibi değişkenleri kapsayan ve bu değişkenlerle belirlenen bir yapıdır (Wells ve Rankin 1991:71-93). Bu genel tanımın ışığında köy gençlerinin aile yapısı; aile genişliği, aileyi oluşturan toplam kişi sayısı, toplam kardeş sayısı, ailede ebeveyn ve çocuk dışında yakın akrabaların olup-olmaması, ebeveynlerin hayatta olup-olmaması, ebeveynlerin öz olup-olmaması, ebeveynlerin eğitim durumları, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, gencin ailesini hangi ekonomik düzeyde gördüğü, ailenin geliri ve aile içi ilişkiler gibi değişkenlerle incelenmeye çalışılmıştır.

Armağan köyü gençlerinin büyük bir oranının anne-babaları hayatta (%94) ve hepsinin anne-babaları özdürler (%100).

Köy gençlerinin aile büyüklükleri incelendiğinde yoğunluğun 4-6 kişilik ailelerde görüldüğü tespit edilmiştir (%57.1). Bunun hemen ardından 7-9 kişilik aileler yer almaktadırlar (%31.4). Köyde 10 kişiden fazla ailelerin oranı ise %11.4'tür.

Köy gençlerinin sayıları %48.6 oranında 2-4 kardeşte ve %40 oranında da 5-7 kardeşte yoğunluk göstermektedir. 8 ve yukarı kardeşli ailelerin oranı ise %11.4'tür.

Köydeki gençlerin %62.9'u anne-baba ve kardeşlerinin dışında ailede hiç kimsenin olmadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan evde büyükanne-büyükbabalarının bulduklarını belirtenlerin oranı %20, amca, dayı, yenge, gelin, yeğenler, dayı-amcaoğlu-kızı v. b. akrabalarının bulduklarını söyleyenlerin oranı %17.1'dir.

Tablo 1: Gençlerin Anne-Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı

Anne-Babanın Eğitim Durumu	Anne		Baba	
	f	%	f	%
Okuma-yazma bilmiyor	2	5.7	1	2.9
Okur-yazar ancak bir okul mezunu değil	2	5.7	-	-
İlkokul mezunu	31	88.6	24	68.6
Ortaokul-dengi okul mezunu	-	-	7	20.0
Lise-dengi okul mezunu	-	-	2	5.7
Yüksekokul-üniversite mezunu	-	-	1	2.9
Toplam	35	100.0	35	100.0

Köyde yaşayan gençlerin annelerinin %88.6, babalarının da %68.6 gibi büyük bir oranı ilkokul mezunudur. Gençlerin anneleri arasında okuma-yazma bilmeyen (%5.7) ve okur-yazar olduğu halde herhangi bir okul mezunu olmayan anneler (%5.7) bulunmakla birlikte eğitimlerini ilkokuldan daha ileriye götüren annelere rastlanmamıştır. Öte yandan gençlerin babalarının %2.9'u okur-yazar değilken %20'si ortaokul-dengi okul, %5.7'si lise-dengi okul, %2.9'u da yüksekokul-üniversite mezunudur.

Gençlerin aile içi ilişkileri ise aşağıdaki özellikleri sergilemektedir.

Gençlerin aile içi ilişkilerinde kararların çoğunlukla baba tarafından verildiği görülmüştür (%60). Baba ve annenin kararı birlikte verme oranı %17.2 iken genç ve ailenin diğer fertlerinin ortak karar alma oranları %14.3, annenin tek başına karar verme oranı ise %8.5'tir. Bu dağılıma paralel olarak da gençler ailelerinde en çok sözü geçen ve aile içinde en etkili olan kişinin "babaları" olduğunu belirtmişlerdir (%77.2).

Gençler ailelerinde en önemli görevlerinin "ailelerine ev işlerinde, çay, fındık toplama gibi işlerde yardımcı olmak" (%45.7), "okumak, sınıflarını geçmek" (%31.4), "aile içi düzeni sağlamak" (%17.2) ve "büyüklere saygılı olmak, iyi bir genç olmak" (%5.7) şeklinde sıralamışlardır.

Tablo 2: Gençlerin Aile İçi Temel Görevlerinin Dağılımı

Aile İçi Temel Görevler	f	%
Okumak, sınıfını geçmek	11	31.4
Büyüklere saygılı bir genç olmak	2	5.7
Ev işi, çay-fındık işleri yapmak	16	45.7
Aile içi düzeni sağlamak	6	17.2
Toplam	35	100.0

Tablo 3: Gençlerin Ailede Kimlerle Anlaşamadıklarının Dağılımı

Gençlerin Ailede Kimlerle Anlaşamadıkları	f	%
Kardeşleriyle	13	37.2
Babasıyla	9	25.7
Annesiyle	2	5.7
Anlaşmadığı kimse yok	11	31.4
Toplam		100.0

Köy Gençliği Üzerine Bir İnceleme

Gençlerin aile içinde en çok kimlerle anlaşamadıkları incelendiğinde, %37.2'si ailede “kardeşleriyle”, %25.7'si “babalarıyla” ve %5.7'si de “anneleriyle” anlaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Gençlerle yapılan mülakatlarda aileleriyle anlaşamama nedenleri çok çeşitlidir. Bu nedenlerin en başında “gençlerin ailelerinde sözlerinin dinlenmemesi, onların inadına ve tersine davranılması ve düşüncelerine değer verilmemesi” gelirken bunun hemen ardından da “gençlerin aileleriyle özellikle çay ve fındık toplama konularında anlaşamadıkları” gelmektedir. Bu yoğunlukların yanı sıra “önemsiz” olarak ifade ettikleri “sıradan tartışmalar”, “babanın alkol alması”, “maddi sebebler”, “okul konusu”, “gençlerin sigara içmesi” gibi nedenler de sıralanmıştır.

Gençler aile içinde zaman zaman etkili olduklarını, zaman zaman fikirlerinin sorulup, sözlerinin dinlendiklerini belirtmişlerdir (%62.9).

Gençlerin anne-babalarıyla tartışmaları/kavga ettikleri zaman dayak yeme durumları incelendiğinde, gençler “çocukken dayak yediklerini ancak şimdi böyle bir davranışla karşı karşıya kalmadıklarını” belirtmişlerdir. Diğer taraftan gençlerin %57.1'i “ilerde çocuklarının hatalı davranışları karşısında zaman zaman onlara dayak atabileceklerini”, %34.3'ü “bu tür bir davranışa girişmeyeceklerini” ve %8.6'sı da “çocuklarına dayak atabileceklerini” ifade etmişlerdir.

Tablo 4: Gençlerin İlerde Kendi Çocuklarına Dayak Atma Durumlarının Dağılımı

İlerde Çocuklarına Dayak Atma Durumu	f	%
Evet	3	8.6
Zaman zaman	20	57.1
Hayır	12	34.3
Toplam	35	100.0

5. 3. KÖY GENÇLERİNİN SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

Gençler ailelerinin sosyo-ekonomik durumunu “orta” olarak görmekteyler (%62.9). Ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyini “iyi” olarak görenlerin oranı %31.4, “çok iyi” olarak görenlerin oranı ise %5.7'dir. Ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyini “kötü” ya da “çok kötü” olarak bulanlar ise hiç yoktur.

Tablo 5: Gençlere Göre Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Durumlarının Dağılımı

Ailenin Sosyo-ekonomik Durumu	f	%
Çok iyi	2	5.7
İyi	11	31.4
Orta	22	62.9
Toplam	35	100.0

Köydeki ailelerin ortalama aylık gelirleri 50-70 milyon T.L.'sında yoğunluk gösterirken (%48.6), 80-100 milyon T.L. 'sı olduğunu belirtenlerin oranı %42.9, 100 milyon T.L. 'sından fazla olduklarını belirtenlerin oranı ise %8.5'dir.

Tablo 6: Ailelerin Ortalama Aylık Gelirlerinin Dağılımı

Ailelerin Ortalama Aylık Geliri	f	%
50-70 milyon T.L.	17	48.6
80-100 milyon T.L.	15	42.9
100 milyon T.L.+	3	8.5
Toplam	35	100.0

Gençlerin ailelerinde köydeki işler hariç gelir getiren bir işte çalışanlar olup olmadığı incelendiğinde, %71.4 gibi büyük bir oranının gelir getiren diğer bir işte çalıştığı görülmüştür. Ailede çalışan kişiler daha çok babalardır.

Köyde çalışan gençler ailelerine çay-fındık alanlarında çalışarak yardım etmekte iken bu işin yanında dışarda çalışıp ev bütçesine katkıda bulunanlar da söz konusudur. Bu gençler daha çok köylerine yakın olup günü birlik gidip-gelebilecekleri kuaförlük, muhasebecilik gibi işlerde çalışmaktadırlar. Köydeki gençler çoğunlukla ailelerine yardım etmekle birlikte %87.9 gibi büyük bir oranı köyün dışında herhangi bir gelir getiren işte çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Yapılmak istenen bu işler gençlerle olan görüşmelerimizde sekreterlik, kuaförlük, muhasebecilik, serbest meslek şeklinde tespit edilmiştir.

Gençler gelirlerini aşağıdaki çizelgede de görüldüğü gibi daha çok giyim, eğlence ve okul ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamak için kullanmaktadırlar.

Çizelge 1: Gençlerin Gelirlerini Nereye Harcadıklarının Önem Sırası

Gençlerin Gelirlerini Önem Sırasına Göre Harcadıkları Yerler
1. Giyim
2. Gezme, tatil, eğlence yerleri
3. Okul masrafları, kitaplar
4. Giyim ve eğlenceye
5. Giyim ve okul
6. İstedığı herşeye/aklına gelen herşeye
7. İş kurmak için biriktirme
8. Ailesine verme/onlar için harcama
9. Hayır parası olarak verme

5. 4. KÖY GENÇLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ

5. 4. 1. KÖY GENÇLERİNİN BİR GÜNLERİNİ NASIL GEÇİRDİKLERİ

Gençlerle “bir günlerini nasıl geçirdikleri, köyde genellikle neler yaptıkları” hakkında görüşüldüğünde, köyde geçirilen bir günün kış ve yaz aylarına ve kız ve erkek oluşlarına göre farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Köydeki genç erkeklerin kış aylarında okula gittikleri, eve döndüklerinde ders çalıştıkları, okula gitmeyenlerin geç vakitlere kadar uydukları, şehre (Ardeşen-Rize) indikleri, köyde kaldıkları zamanlarda vakitlerini arkadaşlarıyla dolaşarak, sohbet ederek , top oynayarak, televizyon seyrederek, müzik dinleyerek, kağıt oyunları oynayarak geçirdikleri tespit edilmiştir. Kış aylarında kızlar arasında da okuyanlar okula gittiklerini, okumayanlar ev işlerinde ailelerine yardım ettiklerini, arkadaş ziyaretleri (ev oturmaları) yaptıklarını, müzik dinlediklerini ve televizyon seyrettiklerini ifade etmişlerdir. Yaz aylarında ise köyün diğer sakinleri gibi hem kız hem de erkek gençler sabahın çok erken saatlerinde “el ve sırt orakları-makaslarıyla” birlikte önceleri “moluş” denilen çay diplerinde kendiliğinden yetişen otları temizleme işlemlerini yapmaya gitmekte bu işlem bittikten sonra ise çay ve fındık toplamaya gitmektedirler. Yazın çay ve fındık alanlarından dönen gençler arta kalan zamanlarında, top oynamakta, balık tutmakta, sohbet etmekte, çevreyi gezmekte, arkadaş ziyaretlerine gitmekte, müzik dinlemekte ve televizyon seyretmektedirler. Tüm bu aktivitelerden sonra gençler erkenden uyumaktadırlar. Köy gençlerinden biri bu durumlarını “bizler yazın çalışırız akşamları erkenden uyuruz, kışın ise gece geç saatlere kadar sohbet ederiz, kağıt oynarız bunların dışında başka birşey yapmayız, hayatımız hep böyle geçer” şeklinde anlatmıştır.

5. 4. 2. KÖY GENÇLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRMELERİ

Daha öncede belirtildiği gibi yazın gençlerin ailelerine çay ve fındık alanlarında yardımda bulunmalarının ve kışında okula gitmelerinin dışında gençler arta kalan zamanlarında çeşitli aktivitelerde bulunmaktadır.

Bunlar genellikle müzik dinlemek, kitap okumak, top oynamak, televizyon seyretmek, denize girmek, balık tutmak şeklindedir. Öte yandan gençler arasında boş zamanlarında günlük tuttuğunu, resim yaptığını, şiir yazdığını, şehre gidip bilgisayar ile uğraştığını, el işi yaptığını belirtenler de olmuştur. Saha çalışmamız boyunca da gençlerin çalışmadan döndükten sonra sık sık top oynadıkları, gruplar halinde sohbetler edip köy çevresini gezdikleri, televizyon seyrettikleri ve müzik dinledikleri gözlemlenmiştir.

Gençler boş zamanlarını daha çok arkadaşlarıyla birlikte geçirmektedirler (%60). Aileleriyle boş zamanlarını geçirdiklerini belirtenlerin oranı %17.2 iken, flörtüyle, sevgilisi ya da nişanlısıyla boş zamanlarını geçirdiklerini belirtenlerin oranı %11.4 ve boş zamanlarını tek başına geçirmeyi tercih ettiklerini belirtenlerin oranı da %11.4'tür.

Tablo 7: Gençlerin Boş Zamanlarını Kimlerle Geçirdiklerinin Dağılımı

Boş Zamanların Kimlerle Geçirildiği	f	%
Arkadaşlarıyla	21	60.0
Flörtüyle/sevgilisiyle/nişanlısıyla	4	11.4
Ailesiyle	6	17.2
Tek başına	4	11.4
Toplam	35	100.0

Tablo 8: Gençlerin Hoşlandıkları Müzik Türünün Dağılımı

Hoşlanılan Müzik Türü	f	%
Arabesk	18	51.4
TSM, THM, T.Pop ve Özgün müzik	14	40.0
Disco, yabancı müzik	3	8.6
Toplam	35	100.0

5. 4. 5. KÖY GENÇLERİNİN DİNİ ETKİNLİKLERİ

Gençlerin dini etkinlikleri incelendiğinde, “beş vakit namaz kılma” oranı %31.4, “oruç tutma” oranı %97.1 ve “Kur’an okuma” oranı %37.1 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 9: Gençlerin Dini Etkinliklerinin Dağılımı

Gençlerin Dini Etkinlikleri	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Beş vakit namaz kılma	4	11.4	31	88.6	35	100.0
Oruç tutma	34	97.1	1	2.9	35	100.0
Kur’an okuma	13	37.1	22	62.9	35	100.0

Köyün genç erkekleri arasında "Cuma Namazına" gidenlerin oranı %61, "Bayram Namazına" gidenlerin oranı ise %94.4'tür.

5. 4. 6. KÖY GENÇLERİNİN BAZI DEĞER VE NORMLARLA İLGİLİ ÖZELLİKLERİ

5. 4. 6. 1. KIZ-ERKEK ARKADAŞLIĞI

Tablo 10: Gençlerin Kız-Erkek Arkadaşlığını Hoş Karşılama Durumunun Dağılımı

Kız-Erkek Arkadaşlığı	Kız İçin		Erkek İçin	
	f	%	f	%
Hoş karşılar	30	85.7	31	88.6
Hoş karşılamaz	5	14.3	4	11.4
Toplam	35	100.0	35	100.0

Köy gençleri, kız-erkek arkadaşlığını, %85.7 oranında kızlar için, %88.6 oranında da erkekler için hoş karşılamaktadırlar. Kız-erkek arkadaşlığının hoş karşılanmaması oranı düşük olsa da bunun nedeni sorulduğunda, gençler özellikle bir kızın erkek arkadaşının olmasını “toplumun hoş karşılamayacağını, geleneklere göreneklere ters düşeceğini, namusa leke getireceğini” ifade etmişlerdir. Erkekler için de “toplum kınamasının olabileceğini” neden olarak ileri sürmüşlerdir.

5. 4. 6. 2. KADIN

Köy gençlerine “kadının aile içi kararlara katılımını nasıl karşıladıkları” ile ilgili sorular sorulduğunda aşağıdaki özellikler elde edilmiştir.

Köy gençlerinin büyük bir oranı kadınların aile içi kararlara katılımını onaylamakta buna neden olarak da “kadının-erkeğin eşit olduğunu, yaşamın müşterek olduğunu, demokratik bir yaşam sürmek gerektiğini, kadının hakları olduğunu” ifade etmişlerdir (%82.9). Diğer taraftan “erkeğin sözü her zaman geçerli olmalı çünkü erkeğin kararı her zaman doğrudur” diyerek kadının aile içi kararlara katılımını onaylamayan gençler de söz konusudur (%17.1).

Tablo 11: İlerde Eşlerinin Gelir Getiren Bir İşte Çalışmasını İsteme Durumunun Dağılımı

Eşlerinin Gelir Getiren Bir İşte Çalışmayı İsteme Durumu	f	%
Evet, isterim	8	44.4
Evet ama bazı şartlara bağlı	2	11.1
Hayır istemem	8	44.4
Toplam	18	100.0

Köyün genç erkeklerine “ilerde eşinizin gelir getiren bir işte çalışmasını istermisiniz” sorusu yöneltildiğinde “kesinlikle isterim” (%44.4) diyenlerin yanısıra “ben çalışırım, aileme bakarım, kadının çalışması gereksiz” diyenler (%44.4) ve “eğer maddi durumumuz kötü olursa ya da çalışacak iş namuslu-uygun bir işse eşim çalışabilir” (%11.1) şeklinde ifadelerde bulunanlar söz konusudur.

Köyün genç erkekleriyle olan görüşmelerimizde “eşlerinin köyde geçerli olan kıyafetin dışında giyinmelerine müsaade edermisiniz, bu durumu hoş karşılamamız” sorusu yöneltildiğinde ise, gençlerin yarısından çoğu “eşim nasıl isterse öyle giysin onun farklı olması hoşuma gider” gibi ifadelerle eşlerinin köyde geçerli olan kıyafetin dışında giyinmelerini hoş karşılayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer taraftan “farklı giyinmenin hem köy gelenek-göreneklerine hem de dine uygun olmayacağını belirterek köyün hoşuna gitmeyeceğini, böyle giyinmenin ilgi çekeceğini” belirterek farklı tarz giyimi hoş karşılamayacaklarını ifade edenler de olmuştur.

Köyün genç erkekleri “ilerde hoşlanmadığınız bir davranışta bulunduğunda eşinize dayak atarmısınız” sorusuna %27.8 oranında “evet”, %27.8 oranında “bazen” ve %44.4 oranında da “böyle bir davranışta bulunmanın insanlık dışı olduğunu belirterek kesinlikle eşlerine dayak atmayacaklarını” ifade edenler olmuştur.

5. 4. 6. 3. EVLİLİK

Armağan köyünde genel geçerliliği olan evlilik biçimi “görücü usulü” ve evlilik yaşı ise “15-20 yaş grubunda” yoğunluk göstermektedir.

Gençler “tercih ettikleri evlilik biçimi” olarak “birlikte karar vererek evlenme biçimini” belirtmişlerdir. Gençlerin çoğunluğu “evlilik seçimlerini kendilerinin yapmasından yana olduklarını” ifade etmişlerdir.

Gençler kızlar için uygun evlilik yaşı olarak 20-21 yaşlarını (%62.9) belirtirlerken, erkekler için bu durum %45.7 ile 24-25 yaşlarında yoğunluk göstermiştir.

Tablo 12: Gençlere Göre Uygun Evlilik Yaşının Dağılımı

Uygun Evlilik Yaşı	Kız İçin		Erkek İçin	
	f	%	f	%
18-19	5	14.3	-	-
20-21	22	62.9	4	11.4
22-23	-	-	5	14.3
24-25	8	22.8	16	45.7
26 +	-	-	10	28.6
Toplam	35	100.0	35	100.0

Köy Gençliği Üzerine Bir İnceleme

Armağan köyünde bir kız istenirken (önem sırasına göre) “namuslu olması (yani geçmişinin temiz olması, hakkında herhangi bir dedikodunun olmaması), çalışkanlığı (yani temiz olması, becerisi), dürüstlüğü-iyi huyu” önemli iken birisine kız verilirken erkeğin (önem sırasına göre), “maddi durumu (işinin olması), alışkanlıkları (içki-kumar-kadın alışkanlıklarının olmaması) ve dürüstlüğü” önem taşımaktadır. Gençlerin bu konulara önem verip-vermedikleri incelendiğinde ise %94.3 gibi büyük bir kısmı, köyde kız istenirken ya da kız verilirken geçerli olan bu koşullara önem verdiklerini belirtmişlerdir.

5. 4. 6. 4. NAMUS

“Namus” kavramı üzerinde yaptığımız görüşmelerde, gençlerin aşağıda önem sırasına göre sıralanmış olan çeşitli davranışları “namussuzluk” olarak kabul ettikleri görülmüştür.

Çizelge 2: Gençlere Göre Hangi Davranışların Namussuzluk Sayıldığıнын Önem Sırası

Hangi Davranışlar Namussuzluk
1. Başkasının malına göz dikmek, başkasının hakkını yemek
2. Tecavüz, başkasının kadınına göz koymak, başkasının kadınıyla ilişkiye girmek, kadın satmak, zina
3. Hırsızlık
4. Dedikodu, yalan söylemek, küfür etmek, iftira
5. Gerçeğe uygun olmayan, insanın duygularına aykırı gelen her davranış
6. Geleneğe-göreneğe aykırı olan her davranış
7. Açıklık, mini etek giymek

Gençlere “köyün namusunu korumayı kendinize görev bilir misiniz?” sorusu sorulduğunda %54.3’ü “evet”, %45.7’si ise “hayır” demişlerdir.

Gençlerle olan görüşmelerde “köyün namusunu korumayı neden kendilerine görev bildiklerini” sorduğumuzda, gençler “köy yaşamının uyumunun bozulmaması, köyün ve kendilerinin gururunun korunması, namuslu ortamın sağlanması çünkü namusun şerefi temsil ettiği” gibi nedenlere bağlı olarak köy namusunu koruyacaklarını ve bunu kendilerine görev olarak bildiklerini ifade etmişlerdir.

**Çizelge 3: Gençlerin Hayatta Önem Verdikleri Değerlerin
Önem Sırasına Göre Sıralanışı**

Gençlerin Hayatta Önem Verdikleri Değerler
1.Ailesi
2.Kendisi
3.Okulu, kitapları, dersleri
4.Sevgi, sevdikleri
5.Din
6.Çalışmak
7.İnsanlık, efendilik, doğruluk
8.Sağlık
9.Başarı
10.Meslek
11.Para
12.Mutluluk
13.Özgürlük
14.Dürüstlük

Gençlerin hayatta en önem verdikleri değerler incelendiğinde ise yukarıdaki sıralamalar elde edilmiştir. Önem sırasına göre sıralanan bu dağılımda, “aile”, “kendisi”, “okul-kitaplar ve dersler” ilk üç sırayı almaktadır.

Gençlere köyde geçerliliği olan “geleneklerin-göreneklerin devamlılığında yana olup-olmadıkları” sorulduğunda, %51.4’ü “devam eden geleneklerin-göreneklerin değişmesinden yana olduklarını”, %48.6’sı da “köy kültürünün korunması, yaratılması, daha sonraki nesle aktarılması, köyün namusunun korunması” gibi nedenlerle geleneklerin-göreneklerin yaşatılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

5. 5. KÖY GENÇLERİNİN SORUNLARI

Köy gençleriyle “yaşadıkları en önemli problem/problemlerin neler olduğu, özellikle kafalarını meşgul eden sıkıntılarının neler olduğu” konusunda görüşüldüğünde önem sırasına göre sıralanan aşağıdaki dağılım elde edilmiştir.

**Çizelge 4: Gençlerin Yaşadıkları En Önemli Problemlerin
Önem Sırasına Göre Sıralanışı**

Yaşanan En Önemli Problemler
1. Arkadaşlarıyla ilgili tartışmalar
2. Eğitim, okul, derslerle ilgili problemler
3. Özgürlüğün kısıtlanması, uğradığı haksızlıklar
4. Askerlik
5. Genel olarak yaşadığı hayat
6. Ailesiyle ilgili problemler
7. Parasızlık
8. Herşeyin istenilen gibi gitmemesi
9. İşsizlik/iş bulamama
10. Buradan ayrılamama kaygısı
11. Aşk- Kız/erkek arkadaşı
12. Evlenmek
13. İşyeri ile ilgili problemler/uyum sağlayamama

Dağılımdan da anlaşıldığı gibi, gençlerin yaşadıkları-kafalarına taktıkları en önemli problemlerinin başında, “arkadaşlarıyla olan tartışmaları”, “eğitimleri ile ilgili problemleri”, “özgürlüklerinin kısıtlanması, zaman zaman haksızlıklara uğranması”, “askerlik” ve “genel olarak yaşadıkları hayat” ile ilgili problemler gelmektedir.

Gençlere göre köyde yaşayan tüm gençlerin ortak problemlerinin başında “boş zamanlarını geçirecek özellikle futbol oynayabilecek spor alanlarının olmaması”, bunun hemen ardından “gençlerin özgürlüklerinin kısıtlanması, eğitim-okuma imkanlarının olmaması, köyde okumuş-ileri görüşlü insanların rehberliğinden yoksun olunması” gelmektedir. Aşağıdaki çizelgede ortak sorunların önem sırasına göre dağılımı görülmektedir.

**Çizelge 5: Gençlere Göre Köyde Yaşayan Gençlerin Ortak Problemlerinin
Önem Sırasına Göre Sıralanışı**

Gençlerin Ortak Problemleri
1. Boş zamanların geçirebilecek/eğlenebilecek imkanların olmaması
2. Özgürlüklerin kısıtlanması
3. Eğitim/okuma imkanlarının olmaması, köyde ileri görüşlü-okumuş insanların olamaması
4. İş sorunu/işsizlik
5. Köy halkıyla anlaşamama
6. Çay-fındık toplamak-, köyde ağır işlerde çalışmak
7. Aşk-kızlar

Araştırma süresince de gözlemlendiği gibi, köyde yaşayan gençlerin ortak problemleri arasında en önemlileri, özellikle “yazın oldukça ağır şartlarda bedensel olarak çalışmaları ve bundan arta kalan zamanlarını değerlendirebilme olanaklarının kısıtlı olması, okula ulaşım-sınıf geçme, öğretmenlerle anlaşamama ve genel olarak köy hayatından sıkılma” gelmektedir.

Köy gençleri Türkiye ve dünyayı ilgilendiren problemlerin (dünya için %77.1, Türkiye için %68.6) ve çözümlerinin kendilerini çok fazla ilgilendirmediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra, çizelgeden de görülebileceği gibi, oran düşük olmakla birlikte dünya ve ülke için varolan problemlerin ve çözümlerinin farkında olan gençler de bulunmaktadır.

Çizelge 6: Gençlerin Dünya Ve Türkiye İle İlgili Sıraladıkları Sorunlar

Dünya İçin Sıraladıkları Sorunlar	Türkiye İçin Sıraladıkları Sorunlar
Savaş, stres	İşsizlik
Eğitim	Enflasyon, ekonomi
Temizlik	İrtica
Ekonomi	Afetler
	Yönetim
	Özgürlük sorunu, insan hakları

Gençler sıraladıkları bu sorunlara çözümler olarak; (dünya problemleri için) “ yeni kurallar gelmeli, barış sağlanmalı, doyum olmalı”, (Türkiye’nin problemleri için) “insan haklarına önem verilmeli, yeni iş imkanları oluşturulmalı, yönetim değişmeli, toplum harcamalarına dikkat edilmeli, irtica yok edilmeli” gibi çözümler önermişlerdir.

5. 6. KÖY GENÇLERİNİN GELECEĞE YÖNELİK HEDEF VE BEKLENTİLERİ

Tablo 13: Gençlerin Geleceğe Ait Hedeflerinin Dağılımı

Geleceğe Ait Hedefler	f	%
Geleceğe ait herhangi bir hedefim amacım yok	3	8.6
Evlenip köydeki hayatıma devam etmek	5	14.3
Başka bir il-çevreye göç etmek	15	42.8
İş kurup zengin olmak, iyi bir meslek sahibi olmak	7	20.0
Okumak, çocuklarımı okutabilmek	5	14.3
Toplam	35	100.0

Köy Gençliği Üzerine Bir İnceleme

Tablodan da anlaşıldığı üzere gençlerin gelecekteki en önemli hedefinin “başka bir ile-çevreye göç ederek yeni bir hayata başlamak” olduğu görülmüştür (%42.8). Bunun hemen ardından sırasıyla, “iyi bir meslek edinerek, iş kurmak ve zengin olmak (%20)”, “evlenip köydeki hayatlarına devam etmek (%14.3)”, “okumak, iyi bir eğitim görmek, çocuklarını okutmak (%14.3)” olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca gençlerin %8.6’sı da “geleceğe ait herhangi bir hedeflerinin olmadığını” belirtmişlerdir.

Başka bir çevreye göç edip yeni bir hayat kurmayı hedefleyen köy gençlerine bunun nedeni sorulduğunda önem sırasına göre alınan cevapların sıralanışı aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 7: Gençlerin Başka Bir İle-Çevreye Göç Etmeyi İsteme Nedenlerinin Önem Sırasına Göre Sıralanışı

Gençlerin Göç Etmeyi İsteme Nedenleri
1. Köy ortamından uzaklaşmak, köy yaşamının sıkıcı gelmesi, köy ortamının sevilmemesi, değişikliğin istenmesi
2. Şehir hayatının olanaklarının daha iyi olması, daha iyi iş imkanını yakalamak için, çok para kazanmak için, sosyal imkanlarının fazlalığı yüzünden
3. Şehirde daha iyi eğitim imkanlarını yakalamak için
4. Köy dışındaki yerleri gezmek-görmek için
5. Köyün iklim şartları yüzünden

Çizelgeden de anlaşıldığı üzere, özellikle köy yaşamından sıkıldıkları için göç etmek isteyen gençler İstanbul, Yalova, Trabzon, Bursa, İzmir, Antalya, Samsun, Bodrum, Marmaris, Ankara, Konya, Kars gibi illere gitmek istemektedirler. Köylerinden başka bir yere göç etmek istemeyen gençleri ise “köylerini, köy ortamını sevdiklerini ve kökenlerinin burda olması yüzünden köyü terk edemeyeceklerini” ifade etmişlerdir.

Tablo 14: Gençlerin Hedeflerine Ulaşma İnanç

Gençlerin Hedeflerine Ulaşma İnanç	f	%
Hedefine ulaşacağına inanıyor	30	85.7
Hedefine ulaşacağına inanmıyor	5	14.3
Toplam	35	100.0

Gençler hedeflerine ulaşacaklarına inanmaktadırlar (%85.7). Diğer taraftan oran küçük olsa da “kendine olan güvensizliği ve hedeflerin gerçekleşmesinin imkansız hayaller olduğunu” düşünen (%14.3) gençler de bulunmaktadır.

Son olarak gençlere genel olarak yaşamlarından memnun olup-olmadıkları sorulduğunda %74.3 gibi bir oranı “sorunlarına rağmen yaşamlarından memnun olduklarını”, %25.7’si memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 15: Gençlerin Genel Olarak Hayatlarından Memnun Olup-Olmama Durumlarının Dağılımı

Hayatlarından Memnun Olup-Olmama Durumları	f	%
Evet	26	74.3
Hayır	9	25.7
Toplam	35	100.0

6. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Gençlik döneminde, çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecini, fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik bir takım değişimlere paralel olarak yaşayan genç, henüz yetişkin olmamış kişi olarak tanımlanabilir.

Gençlik döneminin genel sosyal özelliklerine paralel olarak köy gençliğinin genel sosyal özellikleri şöyle özetlenebilir. Diğer kesimlerde yer alan gençler gibi köy gençleri de bağımlılıktan bağımsızlığa geçiş sürecini yaşayan, çocuktan daha bağımsız ancak hala bazı konularda yetişkinlere bağımlılık gösteren, daha farklı sorumluluklar yüklenen, fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak giderek gelişen ve çocukluktan uzaklaşmaya başlayan bir kesimi oluşturmaktadır.

Köy gençlerinin tam olarak erişkin statüsüne sahip olmamakla birlikte çeşitli konularda bağımsızlığını artırıcı özgürlükleri elde ettikleri söylenebilir. Örneğin, köy gençlerinin evlilik yaşına gelmesi, askere gitmesi, aile topraklarında çalışması onları yetişkin olmaya doğru bağımsızlaştırmaktadır.

Genç olarak sergilenen bu genel özelliklerin yanısıra, köy gençleri, aile yapıları, eğitim düzeyleri, sosyo-ekonomik durumları, arkadaş çevresi, boş zamanların değerlendirilmesi, aile-arkadaş ilişkileri, yaşadıkları problemleri, beklentileri ve hedefleri açısından çeşitli özellikler sergileyen toplumun dinamik gençlik kesimlerinden biri olarak ifade edilebilir.

Ülkemizdeki genç nüfus içinde önemli fonksiyonlara sahip olan köy gençliği, sosyo-demografik, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri ile toplumumuzda yer alan gençlik kesimlerinden biridir.

Köy Gençliği Üzerine Bir İnceleme

Köy gençliğinin bir örneği olarak incelenen Armağan köyü gençliğinin özellikleri şöyle özetlenebilir. Çoğunluğu bekar, ilkokul mezunu ve 17-19 yaşlarında yoğunluk gösteren Armağan köyü gençleri arasında oran düşük olsa da lise ve üniversitede okuyanlar da vardır. Gençlerin anne-babaları hayatta ve öz olup genellikle 4-6 kişilik ailelerde ve 2-4 kardeşte yoğunluk göstermekte ve çoğunluğu anne-baba ve kardeşlerden oluşan çekirdek aileye sahip olmakla birlikte ailelerde büyükanne-büyükbaba, amca, yenge, gelin, yeğenler v. b. akrabaların da yer aldığı ailelere sahip gençler de vardır. Köy gençlerinin anne-babaları ilkokul mezunlardır. Gençlerin aile içinde en önemli görevi “ev işlerinde, çay-fındık toplama” gibi işlerde ailelerine yardımcı olmaktır. Gençler aileleriyle genelde anlaşabilmelerine rağmen ailede genellikle sırasıyla kardeşiyle-babalarıyla ve aileleriyle anlaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Gençler ailelerin sosyo-ekonomik düzeyini “orta” olarak kabul etmekte, ailelerin ortalama aylık geliri 50-70 milyon T. L. ’ında yoğunluk göstermekte, köylülerin gelirlerinin büyük bir oranı çay ve fındıktan elde edilmekte olup, şehirde farklı işlerde çalışmaları da söz konusudur.

Gençler yazın gündüz çay ve fındık alanlarında çalışmakta, akşamları da gezintiler yapmakta, balık tutmakta, sohbet etmekte, müzik dinlemekte, televizyon seyretmekte iken kışın da okula gitmekte, ev sohbetleri yapmakta ve kağıt oyunları oynamaktadırlar. Gençlerin çoğunluğu gazete ve kitap okumaktadırlar. Ancak tercih ettikleri özel bir gazete ya da “yazar” bulunmamaktadır. Gençlerin Karadeniz müziği dışında çoğunlukla arabesk müzik dinledikleri görülmüştür. Gençler hem kızlar hem de erkekler için kız-erkek arkadaşlığını hoş karşılamaktadırlar. Gençler kadınların aile içi kararlara katılımını ilerde gelir getiren bir işte çalışmaları ve köyde eşinin istediği gibi giyinmesini hoş karşılaması konusunda olumlu bir tutum içinde bulunmaktadırlar. Gençler “birlikte karar vererek evlenmeyi” tercih etmektedirler. Uygun evlilik yaşı olarak ise 20-21 yaşlarını belirtmişlerdir. Gençler hayatta öncelikle ailelerini, kendilerini ve okul-kitap-derslerini önemsemektedirler. Gençlerin kafalarını meşgul eden en önemli problemleri “arkadaşlarıyla olan tartışmalarıdır”. Köyde yaşayan gençlerin ortak problemi olarak ise boş zamanlarını geçirecekleri mekanların olmaması, özgür olamamaları, eğitim imkansızlıkları yer almaktadır. Gençler Türkiye ve dünyayı ilgilendiren problemlerle çok fazla ilgilenmemektedirler. Gençlerin en büyük hedefi, köy yaşantısından sıkıldıkları ve burada imkanları az olduğu için köy dışına giderek yeni bir hayata başlamak, iyi bir meslek edinmek, iş kurmak ve zengin olmaktır. Gençler hedeflerine ulaşacaklarına inanmaktadırlar. Gençler sorunlarına rağmen yaşamlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Tüm bunlara paralel olarak, köy gençliği, 13-25 yaş diliminde yer alan, köy sosyo-kültürel yapısı içinde yaşamlarını sürdüren “evlilik ve askerlik çağına gelme” durumu ile yetişkinliğe yönelik bağımsızlıklarını kazanan, sosyo-demografik özellikleri, aile yapıları, sosyo-ekonomik durumları, istihdamı, boş zamanların değerlendirilmesi, problemleri ve hedefleri açısından çeşitli özellikler sergileyen topluma dinamiklik kazandıran gençlik kesimi şeklinde tanımlanabilir.

Köy gençliği sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleriyle toplumsal yapı içinde önem arzeder. Bu kesimin ve diğer gençlik kesimlerinin incelenmesi, gençlerin özelliklerini ve sorunlarını tespit etme onları anlama açısından önemlidir. Bu noktada gençliğin sosyo-kültürel yapı ile bütünleşmesinin önemi de ortaya çıkmaktadır. Sosyo-kültürel anlamda gençliğin hem kendi içinde hem de hakim kültürle bütünleşmesi, gençliğin birarada yaşamayı öğrenmesinde, kendilerini ve diğerlerini tanıyıp anlayabilmelerinde, sosyal problemlerin farkına varıp çözüm alternatiflerinin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Genç açısından sosyo-kültürel bütünleşmede, gençler kendi hedeflerini gerçekleştirme umutlarını korumakta, beklentilerine cevap aramakta ve geleceğe daha sıkı ve güvenle bağlanmakta iken toplum açısından da gelecek nesiller için daha sağlıklı ve bütünleşmiş bir toplum yapısının ortaya çıkması söz konusu olmaktadır. Bu açıdan, bir bütün olarak gençlik kesimi ve kendi içindeki alt kesimleri üzerinde yapılacak çalışmalar, hem önemli toplumsal fonksiyonlara sahip gençlerin özelliklerinin ortaya çıkarılmasında hem de gençleri anlama, onların problemlerine çözüm üretmede etkili rol oynayacaktır. Gençlik konusunda saha çalışmalarının yetersizliği ve özellikle köy gençliği gibi bazı gençlik kesimleri üzerinde yeterli çalışmaların olmaması göz önünde tutulduğunda Karadeniz Bölgesindeki Armağan köyü gençliği üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmanın ileride daha geniş çaplı çalışmalara çeşitli ipuçları sağlayacağı umulmaktadır.

Ülkemizde, gençlik kesiminin özelliklerine, bu kesimin problemlerine ve problemlere getirecek çözümlere yönelik çalışmaların yoğunluk göstermesi, gençliğin toplumla bütünleşmesi ve güvenli bir geleceğe kavuşulması açısından önemli olacaktır (Burcu 1998:133).

KAYNAKÇA

- AKAN, Vildan, (1996), "Göç ve Gençlik", **Toplum ve Göç**, Ankara: Sosyoloji Derneği Yay. , 521-532.
- BURCU, Esra, (1997), **Çırac ve Kalfa Gençlik Altkültür Grubu Hakkında Sosyolojik Bir Araştırma**, Ankara: H. Ü. Sos. Bil. Enst. ,Yayınlanmamış Dok. Tezi.
- BURCU, Esra, (1998), "Gençlik Teorilerinin Sınıflandırılmasına İlişkin Bir Çalışma", **Sosyoloji Araştırmaları Dergisi**, cilt:1, sayı:1-2, 105-136.
- ÇELEBİ, Nilgün, (1991), "Genç ve Kültürel Bütünleşme", B. Dikeçligil ve A. Çiğdem (Ed.) , **Kültürel Değerler Ve Sosyal Bütünleşme Aile Yazıları II**, Ankara: T. C. B. A. A. K. Yay. , 391-93.
- DİE, (1993), **Türkiye İstatistik Yılıhğı**, Ankara.
- DİE, (1990), **Genel Nüfus Sayımı**, Ankara.
- FLACKS, Richard, (1971), **Youth And Social Change**, Chicago:Markham Pub.
- FRITH, Simon, (1984), **The Sociology of Youth**, Lancashire: Causeway Books.
- GÖKÇE, Birsen, (1971), **Gecekondu Gençliği**, Ankara: H. Ü. Yayınları.
- GÖKÇE, Birsen, (1982), "Gençliğin Türk Toplumundaki Konumu", **Gençlik ve Toplum**, Ankara:T. C. G. S. B. Yay.
- GÜRSES F. ve H. B. GÜRSES, (1979), **Dünyada ve Türkiye'de Gençlik**, İstanbul:Top. Dön. Yay.
- HOLLINGSHEAD, A. , (1949), **Elmtown's Youth**, New York:John Wiley and Sons Inc.
- KIMMEL C. D. ve I. B. WEINER, (1995), **Adolescence:A Developmental Transition**, New York:John Willey and Sons Inc. , Second Press.
- KOCACIK, Faruk, (1985), "Toplumsal Bir Olgu Olarak Gençlik", **C. Ü. Fen-Edebiyat Fak. Sos. Bil. Dergisi**, sayı:4.
- MUUSS, Ralf E., (1971), "The Philosophical And Historical Roots of Theories of Adolescence", R. E. Muuss (Ed.), **Adolescent Behavior and Society**, New York: Random House.
- RICE, Philip F. , (1990), **The Adolescent**, Toronto:Allyn and Bacon Inc.
- ŞEMİN, Refia, (1992), **Gençlik Psikolojisi**, İstanbul:Remzi Kitabevi.
- TEZCAN, Mahmut, (1981), **Kuşaklar Çatışması:Okuyan ve Çalışan Gençlik Üzerine Bir Araştırma**, Ankara:Kadıoğlu Matbaası.
- TEZCAN, Mahmut, (1991), **Gençlik Sosyolojisi Yazıları**, Ankara:Gündoğan Yay.
- TRUZZI, M. , (1972), "Youth and Social Organization", M. Truzzi ve P. K. Manning (Ed.) , **Youth And Sociology**, New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- WELLS, E. L. ve J. H. RANKIN, (1991), "Families and Delinquency:Ameta-Analysis of the Impact of Broken Homes", **Social Problems**, XXXVII, 1:71-93.
- YOUNG, Owen D. , (1973), **Youth and Future**, Connecticut:Westpart Press.
- YÖRÜKOĞLU, Atalay, (1991), "Gençlik ve Yetişkinler, Kuşaklar Çatışması", B. Dikeçligil ve A. Çiğdem (Ed.) , **Birey, Kişilik ve Toplum Aile Yazıları III**, Ankara: T. C. B. A. A. K. Yay.

SUMMARY

Rural youth is one of the parts of society and it gives dynamism to society. Rural youth is a youth which contains the juveniles between the ages 13 and 25 living in socio-cultural structure of village, owning independent behaviour through being adult. In addition it has different qualities including their family structures, socio-demographic, socio-economic, socio-cultural properties, their goals and expectations and problems concerning their lives.

Rural youth that has an important share in young population in our country is essential with social, cultural and economic properties in social structure. There is a lack of researches on rural youth in our country. Because of this we aimed to increase sociological researches on rural youth in our country. The main aim of this research includes to determine the properties and problems of rural youth such as other juveniles in our country. Connecting with this, the research was examined living 35 young people in Armağan village in Rize on the Black Sea Region. We hope that this research will guide other researches on rural youth.